

ВИСНОВОК
антикорупційної експертизи проєкту Закону України «Про внесення змін
до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення
корпоративного управління юридичних осіб,
акціонером (засновником, учасником) яких є держава»

Картка проєкту

Ініціатор(и) проєкту акта: Мовчан О.В.	Мета проєкту акта – удосконалення корпоративного управління юридичних осіб, акціонером (засновником, учасником) яких є держава, та приведення їх у відповідність до міжнародних стандартів	Проект Закону (реєстр. № 5593-1 від 14.06.2021) включено до порядку денного

Резюме антикорупційної експертизи

Національне агентство ідентифікувало корупціогенні фактори, що унеможлиблюють прийняття проєкту Закону у запропонованій редакції, зокрема: невстановлений механізм визначення відповідності/невідповідності складу наглядової ради вимогам щодо незалежності її членів, що може вплинути на об'єктивність такого визначення;

неунормований механізм врегулювання конфлікту інтересів;

неврегульований на рівні закону виключний перелік критеріїв державних унітарних підприємств та господарських товариств, на яких мають утворюватися наглядові ради.

Опис виявлених корупціогенних факторів

1. Відсутність переліку видів, форм рішень, що приймаються суб'єктом владних повноважень, а також строків і порядку прийняття рішень

1.1. Проєктом Закону п. 4 ч. 1 ст. 6 Закону України «Про управління об'єктами державної власності» (далі – Закон) пропонується викласти в редакції, згідно з якою уповноважені органи управління відповідно до покладених на них завдань призначають на посаду та звільняють з посади керівників державних унітарних підприємств та голів виконавчих органів господарських товариств, у статутному капіталі яких 100 відсотків акцій (часток) належать державі, у разі, якщо склад наглядової ради не відповідає вимогам щодо незалежності її членів.

При цьому в результаті аналізу положень чинних норм Закону та проєкту Закону залишається незрозумілим, як встановлюватиметься відповідність/невідповідність складу наглядової ради вимогам щодо незалежності її членів, зокрема незрозумілий механізм встановлення такої невідповідності, суб'єкт, який це здійснюватиме, та вимоги щодо незалежності членів наглядових рад.

Таким чином, наявність конструкції «якщо склад наглядової ради не відповідає вимогам щодо незалежності її членів» ускладнює розуміння механізму реалізації вищезазначеного положення проєкту Закону та може спричинити штучне обмеження повноважень наглядової ради щодо призначення та звільнення керівників державних унітарних підприємств та голів виконавчих

органів господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі.

Рекомендації НАЗК:

унормувати у запропонованій проектом Закону редакції п. 4 ч. 1 ст. 6 Закону слова механізм визначення відповідності/невідповідності складу наглядової ради вимогам щодо незалежності її членів.

1.2. Проектом Закону запропоновано закріпити в положеннях законодавства концепцію «фідучіарних обов'язків» посадових осіб юридичної особи – керівника підприємства, членів виконавчого органу та наглядової ради, зокрема шляхом використання цього поняття у ст. 65 Господарського кодексу України.

Результати Огляду корпоративного управління державних підприємств в Україні, опублікованого у 2021 році, підтверджують, що поняття «фідучіарного обов'язку» є досить новим і недостатньо розвинутим в Україні. Враховуючи це, запропонована розробником модель регулювання в цілому є схвальною, оскільки гармонізує положення українського законодавства з Керівними принципами і детально, на рівні закону, розкриває зміст обов'язків посадової особи компанії «діяти в інтересах юридичної особи, добросовісно і розумно та не перевищувати своїх повноважень», який наразі передбачений чинною редакцією ст. 92 ЦКУ.

Водночас положення ст. 92 ЦКУ у редакції проекту Закону містять низку недоліків, які зумовлюють потребу у доопрацюванні проекту. Так, ч. 3 ст. 92 ЦКУ (у редакції проекту Закону) закріплює лише обов'язок посадової особи уникати конфлікту інтересів відповідно до ч. 6 цієї статті, при цьому не встановлюючи заборони діяти в умовах такого конфлікту.

При цьому поняття конфлікту інтересів і порядок його врегулювання вичерпно визначено у Законі України «Про запобігання корупції». Враховуючи це, у проекті Закону мають бути враховані принципові підходи до врегулювання конфлікту інтересів, що передбачені Законом України «Про запобігання корупції», як такі, що відповідають вимогам Конвенції ООН проти корупції.

Враховуючи викладене, запропонована проектом Закону модель запобігання та врегулювання конфлікту інтересів в цілому є недосконалою та такою, що потребує доопрацювання з метою мінімізації корупційних ризиків.

Рекомендації НАЗК:

в цілому доопрацювати механізм запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, шляхом імплементації регулювання, визначеного Законом України «Про запобігання корупції», як такі, що відповідають вимогам Конвенції ООН проти корупції;

передбачити заборону вчиняти дії та приймати рішення в умовах реального конфлікту інтересів.

3. Інші зауваження

3. Згідно з ч. 1 ст. 11² Закону у редакції проекту Закону утворення наглядової ради є обов'язковим у державних унітарних підприємствах та в господарських

товариствах, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі, у разі, якщо вони відповідають критеріям, які затверджені Кабінетом Міністрів України, або встановлені законом.

Вважаємо, що критерії, які визначатимуть необхідність утворення наглядової ради, є ключовими вимогами в регулюванні порушеного проєктом Закону питання та мають бути унормовані виключно на рівні закону.

Рекомендації НАЗК:

виключити повноваження Кабінету Міністрів України на затвердження критеріїв державних унітарних підприємств та господарських товариств, на яких мають утворюватися наглядові ради;

визначити у проєкті Закону виключний перелік критеріїв державних унітарних підприємств та господарських товариств, на яких мають утворюватися наглядові ради.

Висновок:

проєкт Закону містить корупціогенні фактори та потребує доопрацювання з урахуванням наданих рекомендацій.

**Голова Національного агентства
з питань запобігання корупції**

Олександр НОВІКОВ

